

Secretariaat
p/a Joh. Vermeerstraat 22
1071 DR Amsterdam
Postbus 75997
1070 AZ Amsterdam

telefoon: 020 676 67 71
fax: 020 662 49 01
info@platformmakers.nl
www.platformmakers.nl

Ministerie van Veiligheid en Justitie
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie

30 augustus 2011

Betreft: Consultatie EU-richtlijn met betrekking tot 'verweesde werken'

Geachte dames en heren,

Het Platform Makers heeft kennis genomen van het voorstel voor de EU-richtlijn met betrekking tot zogenaamde verweesde werken.

Het Platform Makers is het samenwerkingsverband van beroeps- en belangenorganisaties van makers en uitvoerende kunstenaars met als doel de versterking van het auteursrecht en het verbeteren van de onderhandelingspositie van makers ten opzichte van producenten en opdrachtgevers. Het Platform vertegenwoordigt onder meer schrijvers, illustratoren, (grafisch) ontwerpers, fotografen, beeldend kunstenaars en audio-visuele makers.

Deze groepen van makers worden rechtstreeks geraakt door de beoogde richtlijn en namens hen wil het Platform Makers dan ook graag reageren in het kader van de consultatie.

Het auteursrecht stelt makers in staat te bepalen hoe hun werk openbaargemaakt en veelelvoudigd wordt. Makers maken werken om gehoord, gezien en gelezen te worden, niet om gebruik daarvan tegen te gaan. Datzelfde geldt ook voor openbaarmaking via gedigitaliseerde archieven. De makers ondersteunen in beginsel dan ook het streven om tot een (uniforme) regeling te komen voor het probleem van de verweesde werken.

Met de moderne technologieën van deze tijd gebeurt het steeds vaker dat auteursrechtelijk beschermde werken, zoals foto's, illustraties, grafische ontwerpen en (journalistieke) tekstuele bijdragen zonder medeweten van de maker worden gescanned, gekopieerd en (langs

digitale weg) verspreid, en zonder dat daarbij nog wordt vermeld wie de maker is. Deze werken worden weer gemakkelijk opgenomen in boeken, tijdschriften, overige druk- en cinematografische werken, al dan niet met de clausule dat de uitgever of producent getracht heeft de rechthebbenden te achterhalen, en dat degenen die menen dat hun rechten geschonden zijn, verzocht wordt contact op te nemen.

Waar de makers in het kader van deze consultatie de nadruk op leggen, is dat niet te lichtvaardig vastgesteld mag worden dat een werk als 'verweesd' beschouwd mag worden. Dit zou tot gevolg kunnen hebben, dat een maker impliciet de verplichting krijgt zijn werk op enige wijze zodanig vast te leggen of te registreren dat hij te allen tijde op eenvoudige wijze als maker geïdentificeerd en gevonden kan worden, teneinde te voorkomen dat zijn werk dreigt 'te verwezen'. Registratie als voorwaarde voor het in kunnen roepen van auteursrechtbescherming druist tegen alle basisbeginselen van het auteursrecht in, namelijk dat dit recht ontstaat met de creatie van het werk zelf.

Overigens zijn wij zeer huiverig voor het zonder vergoeding toestaan van het gebruik van auteursrechtelijke beschermd materiaal. Daarmee wordt afbreuk gedaan aan de waarde van deze werken. Ook zijn er momenteel reeds verschillende oplossingen voor de problematiek rondom verweesde werken voorhanden. Zo is er reeds geruime tijd al voor de fotografie een instrument beschikbaar om de rechten op een "verweesde" foto te regelen. Dit kan via de Stichting Fotoanoniem, welke organisatie breed gewaardeerd wordt onder fotografen en opdrachtgevers! Ook hebben sommige CBO's (Lira en Pictoright) al modellen ontwikkeld om licenties en vrijwaringen aan archieven en bibliotheken te verstrekken, waarbij nadrukkelijk ook het probleem van de verweesde werken wordt opgelost.

In art 6 en 7 wordt het de instellingen toegestaan naast hun taken van openbaar belang ook anderszins de verweesde werken te gebruiken, mits daarbij aan een aantal voorwaarden wordt voldaan. (Onder andere dat zodra een rechthebbende is opgespoord deze wordt vergoed voor het gebruik van het werk.) Het Platform waarschuwt tegen deze samenloop van publiek-privaat ondernemen van erfgoedinstellingen.

Om zoveel mogelijk te voorkomen dat in de toekomst nieuwe verweesde werken gaan ontstaan, zou wellicht voor uitgevers en producenten van boeken, dagbladen, kranten, tijdschriften of andere geschriften, cinematografische en audiovisuele werken de verplichting moeten gelden om bij totstandbrenging daarvan, altijd de namen van de ingeschakelde makers te vermelden in het boek, de krant etc. waarin de werken van deze makers worden opgenomen, dan wel in een eigen administratie. Een registratieplicht dus voor de uitgever/producent. Dit zou als welkom neven-effect hebben, dat de uitgever/producent dan wel derden op eenvoudige wijze de identiteit van de makers kunnen achterhalen, teneinde deze te benaderen voor andere licenties dan bij het eerste gebruik is overeengekomen. Dit past geheel in de opzet van nieuwe auteurscontractenrecht.

Het Platform Makers ziet een belangrijke rol weggelegd voor de collectieve beheersorganisaties LIRA, Pictoright, Norma en VEVAM. Het Platform spreekt geen voorkeur uit voor een van de zes onderzocht opties als bedoeld in de paragraaf 'Effectbeoordeling' op pagina 4 van het consultatiedocument.

Het Platform verwijst daarvoor graag naar de bijdragen in deze consultatieprocedure van de desbetreffende organisaties en sluit zich daarbij aan.

Met vriendelijke groet,
Erwin Angad-Gaur

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Erwin Angad-Gaur', written over a light grey rectangular background.

Voorzitter Platform Makers